

Teologiczny problemat świadomości zwierząt

Autor tekstu: **Roman Zaroff**

Szympan, nasz najbliższy krewny, jest doskonałym i nader wdzięcznym tematem naszych rozważań. A jest tak dlatego, że jak już o tym wielokrotnie pisaliśmy różni się genetycznie od tego mądrego stworzenia zaledwie o 1,6 procenta. Bolesna musi być to prawda dla człowieka bożego a jednocześnie doskonały temat badań dla bardzo wielu dziedzin nauki.

Szympan, ponieważ jest nam genetycznie tak bliski posiada również to co podobno otrzymaliśmy od bóstwa, a mianowicie poczucie własnej osobowości, czyli własnego „Ja”. Przedstawiono na to wiele dowodów i nie ma potrzeby ich wszystkich wyliczać. Zainteresowanych odsyłam do fachowej prasy i publikacji na ten temat. Przytoczę tylko jeden doskonały dowód. Szympan podobnie jak ludzie rozpoznaje siebie w lustrze. Najbardziej spektakularnym eksperymentem było umieszczenie lustra w korytarzu, którym pewien szympan co dzień udawał się na posiłki. Za każdym razem szympan oglądał swoje odbicie w lustrze. Nie oznaczało to jeszcze zbyt wiele jako że większość ssaków wykazuje zainteresowanie swoim lustrzanym odbiciem myśląc jednak, że to inny przedstawiciel tego samego gatunku. Pewnego dnia szympansowi namalowano na plecach kolorowe koło, o czym nie mógł on wiedzieć. W momencie kiedy zobaczył, że „coś” znajduje się na jego plecach zaczął z niepokojem odwracać głowę próbując zobaczyć co mu się stało. Podobnych eksperymentów przeprowadzono wiele a jednym z ulubionych zajęć szympansów jest na przykład dłubanie wykałaczką w zębach przed lustrem.

Świadomość i poczucie własnego "JA" u szympansów jest niewątpliwie bardzo różne niż u człowieka. Zapewne nigdy nie poznamy w 100 procentach jaka jest osobowość naszych kuzynów. Niemniej ona istnieje. Nie ma dowodów, aby inne stworzenia były obdarzone podobną biologiczną cechą. Badania podobnego typu dotyczące goryli nie przyniosły naukowych dowodów na posiadanie przez nie własnej osobowości, choć nie można tego całkowicie wykluczyć. Zwłaszcza, że wiele ich zachowań istnienie tejże samoświadomości sugeruje. Jest również wielce prawdopodobne, że delfiny mogą mieć własne "JA". W tym ostatnim przypadku jest to raczej trudne do stwierdzenia ze względu na brak modelu porównawczego dla tych dość odległych od nas genetycznie stworzeń żyjących w tak odmiennym środowisku.

Mamy więc tutaj dość poważny problem teologiczny. Dlaczego miłosierny, dobre, i wszechmocne bóstwo wyposażyło szympansy we własne "JA" a jednocześnie nie dało im duszy. Szympan nie lubi umierać jak każde stworzenie a jednocześnie musi zdawać sobie sprawę, że umiera. Cierpi więc na pewno bardziej niż na przykład zdychająca meduza. Zapewne dotyczy to również goryli i delfinów. Jeśli usychające drzewo nie odczuwa niczego usychając, to dlaczego bóstwo nie zastosowało tego samego mechanizmu przynajmniej w przypadku szympansów. Przyjmując absurdalne stwierdzenie, że bóstwo istnieje logicznym wnioskiem jest, że bóstwo albo jest partaczem, albo kosmicznym sadystą na niewyobrażalną skalę.

*

„Horyzont", Numer 5, Brisbane, wrzesień 1998

Roman Zaroff

Doktor historii, mediewista. W latach 1999-2001 wykładał historię w University of Queensland (Australia), obecnie związany jest z School of Historical and Religious Studies w Monash University. Redagował pierwszy internetowy magazyn racjonalistów, sceptyków i ateistów - HORYZONT, istniejący w latach 1997-2001. Od wielu lat mieszka w Australii.

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 18-03-2005)

Oryginał. (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,4021>)

Contents Copyright © 2000-2008 by Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę podkatalogów, skrypty JavaScript oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl